

Březen • Marzec 2026

Časopis Slezské církve evangelické a. v. • Ročník LXXIX

PŘÍTELEL

PRZYJACIEL

Učednictví a kříž

Pasterz czy rybak?
Tělo Kristovo na kříži
Nová kapitola Sarepty

2026

rok pastorační
a učednictví

Natáčení podcastu Slezské diakonie

Havířov-Prostřední Suchá, 11. 2. 2026

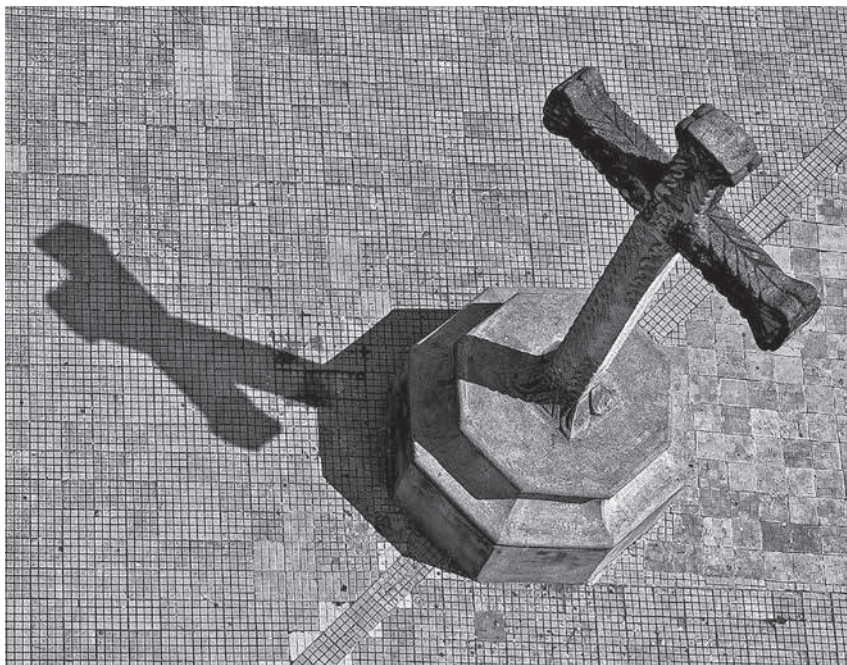

Foto: Fb Slezské diakonie

Co najdete v tomto čísle

Budoucnost začíná otázkou	2, 18
Učedník a kříž. <i>Vlastimil Ciesar</i>	4
Pastor je ten, kdo nese nejen svůj kříž... <i>Tomáš Tyrlík</i>	4
Být součástí nesení údelu druhého člověka. <i>Miriam Szókeová</i>	6
Czy ksiądz jest pasterzem albo rybakiem z siecią? <i>Anna Bystrzycka</i>	7
Ako nezlahčovať údel druhých. <i>Jana Moravcová</i>	8
Učednictví: následování Krista a kříž. <i>Zbyšek Kaleta</i>	9
Původ a smysl postního období	10
Tělo Kristovo na kříži. <i>Marek Řičan</i>	11
Konec jedné epochy, nebo počátek nové? <i>Miroslav Danyš</i>	13
Nová kapitola Sarepty... <i>Zuzana Filipková</i>	15, 20
Zmiany personalne w Kościele na Węgrzech.....	15
Blahopřání ERC Mons. Stanislavu Příbylovi.....	16
Nejlepší učitel. <i>Daniela Niemczyková</i>	17
Z Biblií na co dzień i Hasło miesiąca. <i>Janusz Kożusznik</i>	17, 18
Novoroční bohoslužba Slezské diakonie	18, 19

Březen • Marzec 2026

Cena jednotlivého čísla: 52 Kč
Roční předplatné: 564 Kč

Vedoucí redaktor

Mgr. Janusz Kożusznik

Zástupce redaktora

Mgr. Vlastimil Ciesar

Redakční rada

Mgr. Vladislav Volný, Th.D.
Milan Zielina, DiS.

Jazyková korektura

Mgr. Pavlína Volná
Mgr. Janusz Kożusznik

Grafická úprava a sazba

Ing. Jindřich Novák

Vydavatel

Slezská církev evangelická a. v.
Vychází každý měsíc

Adresa redakce a administrace

Redakce Přítel – Przyjaciela
Na Nivách 7, 737 01 Český Těšín
e-mail: pritel@sceav.cz
www.sceav.cz

Za obsah článků odpovídají autoři,
za obsah inzerátů zadavatelé.
Redakce si vyhrazuje právo
na zkrácení a úpravu textů.
ISSN 1214-1321

Učedník a kříž

Když se propojí slova „učedník“ a „kříž“, jak to předesílá téma tohoto čísla Přítele, na mysl nám mohou vstoupit mnohé novozákonní souvislosti. Zejména Ježíšova výzva: „Vezmi svůj kříž a následuj mne,“ kterou apoštolové uslyšeli na začátku cesty k velikonočnímu Jeruzalému. V tu chvíli ještě nemohou tušit, co všechno bude ten kříž obsahovat. Teprve na cestě (během ní) se budou čím dále více s křížem seznamovat. Ano, křesťanský kříž není ani tak o teoretické přípravě, jako o praktickém následování. Setkat se s křížem a učit se ho nést můžeš, jen když jsi vzal své křesťanství vážně, vydal ses na cestu, vstoupil jsi do procesu učednictví.

V tomto vydání našeho časopisu se o tom dočtete mnohem více, jak také o jiném významu nesení kříže, totiž o nesení kříže druhých, jak tento pašijní rozměr rozšiřuje apoštol Pavel v dopise Galatským: „Neste břemena jedni druhých.“ Autoři článku na toto téma budou přemýšlet o tom, co znamená být součástí nesení údělu druhého člověka, anebo o tom, jak nezlehčovat břemena našich bližních, která neneseme, a proto je často neumíme pochopit ani uchopit.

Do této kapitoly patří jistě i zdravotní komplikace, které čím dále více sužují nejen dříve narozené. Ano, někdy může mít kříž i podobu onoho „ostnu v těle“, jak se s ním potýkal a přijal za své apoštol Pavel. Jeden z častých ostnů tohoto typu nese ve svém lidovém pojmenování právě slovo kříž, to když máme problémy s bederní páteří a říkáme, že nás bolí „v křížích“.

Milý čtenáři, bylo by snadné ti nyní popřát příjemné čtení, a ať se ti kříže vyhýbají. Nebylo by to křesťanské. K naší víře kříže patří. Přeji ti, abys je s Kristovou pomocí přijal, nesl a unesl.

Vlastimil Ciesar, pastor

Pastor je ten, kdo nese nejen svůj kříž, ale i kříže druhých

Při mém uvedení do úřadu biskupa mi byl kromě vkládání rukou a modlitby požehnání naložen na šíji také tzv. „biskupský kříž“, který mě upomíná na to, že mám ve své pastýřské službě zvěstovat ukřižovaného a vzkříšeného Pána. Je to jistě velká výsada, ale zároveň velký úkol a odpovědnost, která mi byla svěřena církví. Pokaždé, když si dávám tento kříž na hrud, se modlím: „Pane, dej mi sílu, abych vykonával tvé pověření v pokoře a v bázní před tebou. Žehnej mé službě ke tvé slávě a k požehnání mnohým. Amen.“

Tento kříž není pro mě v žádném případě projevem „papalášství“, povýšenosti, jak mně a naší církvi to žel někteří vytýkají. Pro mě osobně je kříž hlubokým uvědoměním si několika skutečností, o nichž bych se chtěl zmínit v následujících větách.

Kříž, který mi byl dán – mi připomíná Kristův kříž

To je zcela zásadní a nejdůležitější skutečnost. Kříž, který nesl Ježíš Kristus na Golgotu a na němž byl ukřižován, je zcela jedinečný. Nikdo z nás touto cestou nemusí kráčet. Tuto cestu kříže, oběti, záchrany pro nás a místo nás vykonal Pán Ježíš. On vzal na kříž naše hříchy a provinění a položil život za každého z nás, abychom nemuseli umírat na tom kříži my. Kristův kříž je pro nás znamením velké výměny. On nevinný, bez hříchu, trpěl za nás hříšné a viníky. Kristův kříž mi tedy vždy připomíná, že tento jeho kříž já nemusím nést. **Kříž, který nesl Ježíš, je jedinečný. Nikdo z lidí by toho nebyl schopen.** Ale přece jen k určitému nesení kříže nás také jasně vyzývájí slova evangelia: „*Kdo chce jít za mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne.*“ (Mk 8,34) Tato Ježíšova výzva platí pro každého učedníka.

Biskup nese kříž vlastního zápasu

I biskup je také člověk. ☺ Má své slabosti, svá pokušení, své pochybnosti. Nese svůj osobní kříž – rodinné starosti, zdravotní obtíže, vlastní duchovní zápa-

sy, ale i zápasy církve. Právě zde se rodí autenticita služby. Služebník, který sám prošel údolím zkoušek a zápasů, dokáže lépe doprovázet druhé. Ne z teorie, ale z vlastní zkušenosti Boží věrnosti. Někdy možná máme představu a předpokládáme, že ten, kdo nese kříže druhých, má ten svůj „lehký jako pírkó“. Realita je někdy úplně jiná!

Jednou jsem slyšel slova: „Žít s mou ženou je velký kříž.“ Tak to teda ne. Když si myslíme, že ten kříž jsou ti druzí, tak se dostáváme na scestí. Kříž je místo, kde se kříží Boží vůle s mojí vůlí. A Kristův kříž je toho jasným důkazem. A přesto nebo právě proto bylo Boží vůlí nás zachránit skrze kříž, který byl vztyčen na Golgotě a na němž byla přibita, odstraněna, ukřižována naše nezlomná a vzpurná vůle vůči Pánu Bohu.

Biskup nese kříž odpovědnosti za církve

Apoštol Pavel píše: „*Kdo je slabý, abych i já nebyl slabý?*“ (2K 11,29) Skutečný pastýř nese odpovědnost nejen za programy, ale především za lidské životy a jejich srdce, duše. Cítí tíhu rozhodnutí, která ovlivňují rodiny, směřování sborů i duchovní růst jednotlivců. Někdy stojí mezi mlýnskými kameny očekávání – jedni chtějí změnu, druzí stabilitu; jedni volají po přísnosti, druzí po milosti. Tento kříž odpovědnosti se často nese tiše, neviditelně, těžce, ale vždy s modlitbou o Boží vedení.

Biskup nese kříž nepochopení

Každý, kdo vede, bývá někdy nepochopen. I Ježíš byl obviňován, zpochybňován, opuštěn. Také biskup musí počítat, že může zažít kritiku, která bolí víc než otevřený odpor. Může zakusit samotu uprostřed lidí. Někdy největší bolest a útoky přicházejí od těch, kterým nejvíce sloužil. A přesto je povolán zůstat věrný. Ne proto, že je silný, ale proto, že ví, komu uvěřil. Největším nebezpečím a někdy i pokušením je myslet si, že jako biskup musím nést všechno sám. Stále si však uvědomuji, že **Kristus je ten, kdo skutečně nese svou, tedy i tu naši církve.**

Biskup nese kříž svůj a kříže jiných ke Kristu

Biskup je pouze služebník. Pokud zapomene čerpat u zdroje, jeho kříž se stane neúnosným. A proto si často připomínám slova Pána Ježíše, který říká: „*Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi...*“ (Mt 11,28) Tato slova jsou pro mě velkým zdrojem pokoje uprostřed mnohých těžkostí, křížů a zápasů, které v životě přicházejí. Proto poklekám před Kristem a prosím o sílu k nesení mnohých zápasů a křížů v církvi.

A jsem hluboce přesvědčen o tom, že **každý služebník, který pokleká, unese víc než ten, kdo spoléhá na svou sílu.** Ano, služba pastýře (biskupa) přináší ještě jeden rozměr: nejen nést svůj vlastní kříž, ale často i kříže těch, které mu Bůh svěřil.

Biskup není jen kazatel, organizátor nebo vedoucí. Je skutečným pastýřem, který zná své ovečky (nejen jejich jméno), zná, co prožívají, čím žijí, touží je vést, jde před nimi, sytí je (na dobrých pastvách) Božím slovem, chrání před nej-

různějšími vlky, ale mnohem více před těmi, kteří přicházejí v rouchu ovčím, ale uvnitř jsou draví vlci. (Mt 7, 15, Sk 20, 29). Vydává se také ke ztraceným, zraněným a zatoulaným ovečkám, které se vzdálily od Božího stáda. Naslouchá jim, bere vážně jejich bolesti a trápení, vstupuje do bolesti druhých a tam s nimi zůstává. A především je v modlitbách přináší ke Kristovu kříži jako zdroji záchrany, pokání, milosti obnovy a Božího přijetí. Povolání k pastoraci totiž není jen o osobní zbožnosti, ale také o ochotě nechat si na vlastní ramena naložit kus cizího trápení.

Kristův služebník je ten, kdo nese nejen svůj kříž, ale i kříže druhých. Ne z povinnosti, ale z lásky. Ne proto, aby byl hrdinou, ale aby byl věrným služebníkem. Možná největším svědectvím pastora není jeho kázání, ale tiché, vytrvalé nesení břemen – s očima upřenými na Krista, který první nesl kříž za nás všechny. A právě v tom je naděje: že **každý kříž nesený s Kristem není znamením porážky, ale cestou k životu.**

Služebník, který se pokouší být jediným „atlasem“ nesoucím svět na svých bedrech, riskuje vyhoření. **Skutečná síla pastora netkví v jeho svalch, ale v jeho schopnosti odevzdávat tyto kříže dál tomu, který nesl kříž nejtěžší.** Být Kristovým služebníkem znamená žít v neustálém napětí. Na jedné straně stojí radost a vděčnost z proměněných životů, na straně druhé „neviditelný“ náklad sdílených bolestí, životních zápasů, nemocí a různých vyznání nebo také žel také bolest z tvrdosti srdce, neústupnosti, povýšené samolibosti a samospravedlnosti. Být služebníkem Ježíše Krista tedy znamená mít odpověď na každou otázku. Znamená to mít dostatečně široká ramena a dostatečně pokorné srdce na to, aby člověk řekl: „Tvůj kříž je dnes i mým – a společně ho poneseme k nohám toho, který nám dává odpoučnutí.“

Kříž jako most důvěry

Když biskup touží nést kříž druhého, bude se tím nejpevnější most důvěry. Lidé totiž nehledají bezchybné teology, hledají lidi, kteří se nebojí vstoupit do jejich zápasů a temnot. Právě v momentě, kdy se ramena dotýkají pod společnou vahou, se děje to nejhlubší z evangelia.

Pokud mám jako biskup nést kříže druhých a nezlomit se, musím porozumět paradoxu křesťanské služby. Nést břemeno neznamená jej „vyřešit“ nebo „převzít za něj zodpovědnost“. Znamená to být v tom spolu ponořen, jak říkají slova apoštola Pavla: „*Neste břemena jedni druhých, a tak naplníte zákon Kristův.*“ (Ga 6,2) Biskup samozřejmě není spasitel. Ale je povolán nést spolu s druhými jejich břemena. Je to služba podobná Kristu, který „*nesl naše nemoci a vzal na sebe naše bolesti.*“ (Iz 53,4)

Závěr

A tak čtenáři, bratři a sestry, chci vás pozvat k tomu, abychom především nesli jedni druhé na modlitbách a také se nebáli „zašpinit“ a vstupovat do zápasů a bolestí jiných, kteří cítí, že jejich kříž je k neunesení a možná si někdy zoufají a hledají sílu k tomuto nesení nejrůznějších křížů. Buďme nosiči nejen dobré zprávy, tedy evangelia, ale také nosiči břemen, křížů druhých. Nesme sebe i druhé v modlitbách ke Kristu jako zdroji síly. Neprosme o zázrak, abychom nemuseli nést kříže, ale aby nesení kříže a našich životních zápasů bylo ve znamení toho největšího zápasu a vítězství Ježíše Krista nad naším břemenem hříchu, který nesl za nás.

Tomáš Tyrlík, biskup

Být součástí nesení údělu druhého člověka

„Neste břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův.“ (Ga 6,2)

Život každého člověka je naplněn radostmi i těžkostmi. Nikdo z nás neprochází svou cestou života bez zápasu, bolesti či pochybností. Křesťanská víra nám však dává hluboké poslání: nejsme povoláni nést svůj úděl sami. Jsme povoláni být součástí nesení údělu druhých.

Základ křesťanské solidarity nenajdeme nejprve v lidské snaze, ale v samotném Božím jednání. V osobě Ježíše Krista vidíme Boha, který vstupuje do lidského příběhu, přijímá lidské utrpení a nese je až na kříž. Prorok Izajáš o něm předpovídá: „On nesl naše nemoci, naše bolesti na sebe vzal.“ (Iz 53,4) Kristus nepřišel jako vzdálený pozorovatel. Stal se Emmannuelem – Bohem s námi. Zakoušel hlad, únavu, odmítnutí i smrt. Tím nám ukázal, že pravá láska znamená ochotu nést část tíhy druhého.

Apoštol Pavel píše do Galácie jasnou výzvu: „Neste břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův.“ (Ga 6,2) Tento „zákon Kristův“ je zákon lásky. Nejde o pouhé soucítění na dálku, ale o konkrétní účast. Někdy to znamená naslouchat bez rychlých rad. Jindy pomoci prakticky – časem, financemi, službou. A často to znamená modlit se a zůstat věrně po boku, i když nevidíme okamžité řešení. Jde o sdílení toho, co by sám člověk neunesl.

Když se břemeno stane každodenností: příběh jedné rodiny

Před krátkým časem mě silně oslovil příběh jedné matky a otce na Slovensku, kteří se starají o své těžce nemocné dítě. Diagnóza, která změnila jejich život, přinesla nejen bolest, ale i dlouhodobé vyčerpání. Péče je nepřetržitá a střídají se v ní jen oni dva. Spánek je přerušovaný, pracovní možnosti omezené, finance napjaté. Podpora systému je nedostatečná. Rodina pomáhá jen omezeně. Společnost jejich zápas často nevidí.

A přesto se tyto rodiče rozhodli: své dítě nedají do ústavu. Budou o něj pečovat doma. Ne proto, že by to bylo snadné. Ale protože věří, že jejich dítě má nezměrnou hodnotu – ne podle výkonu, ale podle samotné existence.

Tímto rozhodnutím nesou jeho úděl společně. Matka nenese péči sama, ale spolu se svým manželem. Manžel nenese tlak zodpovědnosti sám, ale spolu s manželkou. Jejich láska se stává konkrétní podobou slov apoštola Pavla: „Láska všechno snáší, všemu věří, ve vše doufá, všechno vydrží.“ (1K 13,7)

Neporozumění vůči slabosti

Naše společnost si nese historickou zkušenost institucionalizace lidí s postižením. Po desetiletí – a v některých obdobích i velmi tvrdě – byli nemocní a po-

stižení oddělováni od běžného života, ukrýváni za zdmi ústavů, někdy považováni za „méněcenné“. Tato minulost zanechala stopu.

I když se mnohé změnilo, v jakémsi kolektivním podvědomí přetrvává rozpak, strach nebo neporozumění vůči slabosti a postižení. Nevědomá tendence „oddělit“ to, co je náročné, co připomíná zranitelnost a křehkost života.

Jednotlivec či rodina, která se rozhodne pečovat doma, tak nejde jen proti pohodlí – jde proti hluboce zakořeněnému kulturnímu reflexu. Jejich volba je tichým, ale silným prohlášením: slabost je součástí lidského společenství, nepatří na jeho okraj.

Je pozoruhodné, že i v živočišné říši vidíme obrazy věrnosti v péčování. Například velryba byla opakovaně pozorována, jak doprovází své mrtvé mládě ještě několik dní po jeho úmrtí. Tento obraz mateřské vazby přesahující okamžitý užitek je silným svědectvím, že péče o slabého či zranitelného je hluboce vepsána do samotného řádu stvoření.

O to důrazněji zní otázka směrem k člověku, který je obdařen vědomím, svědomím a duchovní hloubkou: Nejsme snad povoláni k ještě větší věrnosti?

Láska, která proměňuje charakter

Zmiňování rodiče a také stovky dalších příbuzných, kteří o někoho blízkého pečují doma, nevytvářejí pouze soukromý příběh oběti. Vytvářejí duchovní hodnotu, která působí i za hranicemi jejich domova. Ukazují, že: důstojnost člověka není možné odejmout, slabost není selháním, péče je formou lásky, která proměňuje charakter. Tím, že své dítě či nemocného blízkého přijímají, přispívají k proměně kolektivního vědomí společnosti. Zasevají semeno úcty k životu, které může vyřást i v dalších generacích.

Na tomto místě je však důležité říci něco zásadního: Neexistuje jen jedna podoba lásky. Jsou rodiny, které po zralém zvážení, modlitbě, konzultacích s lékaři a s ohledem na vlastní síly zvolí specializované zařízení. Ne proto, že by své dítě nebo blízkého odmítaly, ale právě proto, že chtějí zajistit odbornou péči, kterou sami nemohou dlouhodobě zvládnout. I tato volba může být výrazem hluboké lásky, odpovědnosti a pokory před vlastními limity.

Křesťanský pohled nesmí sklouznout k morálnímu srovnávání. Každá rodina nese jinou kombinaci sil, slabostí, podpory i zdravotní reality. To, co je pro jednu rodinu cestou oběti, může být pro jinou cestou vyčerpání vedoucího k rozpadu vztahů.

V duchovním životě platí, že Bůh vede každého konkrétní cestou. Jedna rodina může být povolána k domácí péči jako ke své životní službě. Jiná může být povolána k tomu, aby s důvěrou svěřila péči odborníkům a sama zůstala věrným, milujícím doprovodem.

A kde je církev?

Takové příběhy zároveň kladou otázku nám všem. Pokud existují rodiny, které nesou téměř neunesitelné břemeno samy, pak je výzva apoštola Pavla stále aktuální: „Neste břemena jedni druhých...“

Církev může být pro takového pečujícího konkrétní oporou: pravidelnou finanční pomocí či sbírkou, organizovaným hlídáním, aby si rodiče mohli odpočinout, praktickou výpomocí v domácnosti (služba sborové diakonie), psychologickou a pastorační podporou, dlouhodobým doprovázením, nabídnutím církevního prostoru pro realizaci svépomocných skupin, nikoli jen jednorázovým gestem. Někdy

je největší podporou věrnost – být nablízky roky, ne týdny.

Nedá se opomenout příklad milosrdného Samaritána. V tomto podobenství (L 10,25-37) ukazuje Ježíš konkrétní podobu lásky. Kněz i levita kolem zraněného projdou. Samaritán se však zastaví, ošetří rány a zajistí další péči. Toto podobenství odhaluje několik důležitých pravd: Nesení údělu druhého začíná ochotou zastavit se. Vyžaduje překonání předsudků a hranic. Něco stojí – čas, energii, prostředky. Samaritán nepřebírá život zraněného, ale vytváří most mezi jeho bolestí a nadějí.

První křesťané, jak čteme ve Skutcích apoštolů (Sk 2,42-47), sdíleli své životy, majetek i modlitby. Církev nebyla jen místem bohoslužby, ale prostorem vzájemného nesení břemen.

Dnes může být církev místem, kde: slabí nacházejí oporu, truchlící nacházejí útěchu, pochybující nacházejí trpělivé naslouchání, radující se nacházejí spolu-

účast na své radosti. Jak píše apoštol Pavel: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími.“ (Ř 12,15)

Jak se tedy můžeme stát součástí nesení údělu druhých?

- Být všímavými – učit se vidět potřeby kolem sebe.
- Naslouchat – dát druhému prostor být vyslyšen.
- Modlit se – nést druhého před Boha, i když nevíme, co říci.
- Být vytrvalými – zůstat, i když podpora není snadná ani rychlá.

Nejsme a nebudeme spasitelé druhých lidí – tím je jedině Kristus. Ale jsme jeho tělem, jeho rukama a srdcem. Zřejmě nemůžeme změnit úděl druhého člověka. Můžeme však změnit to, že jej nenese sám. A to znamená opravdu hodně. Protože v tom se naplňuje zákon lásky.

*Miriam Szókeová
koordinátorka duchovní služby
ve Slezské diakonii*

Czy ksiądz jest pasterzem albo rybakiem z siecią? A może wędkarzem?

W Bratysławie na studiach w latach 1968-1973 nam, przyszłym księżom, non stop „wtłukiwano”, że nasze powołanie to – być pasterzem. Nie policjantem, nie kelnerem ani akrobatą cyrkowym. Kształtowano nas na pasterzy dusz, czyli duszpasterzy.

W języku czeskim odpowiednikiem duszpasterza jest słowo „duchovní”. Za starego reżimu komunistycznego często na urzędach w rubryce „povolání” wpisywano mi w skrócie: „duch.” Co miało oznaczać, że jestem „duchovní”. Kiedy byłam w szpitalu, a tam mi wpisano „duch”, brzmiało to niemal makabrycznie. Niektórzy mnie pocieszali, że to można odczytać jako důchodce bez „kroužkovaného ů”, ale inni dziwili się, skąd tak wcześnie jestem na emeryturze. Potem mi wpisywano „farářka”, jakbym miała coś wspólnego z farą, a nie z duszpasterstwem.

Ksiądz to duszpasterz. Nie rybak z siecią czyhający na ryby, ani – nie daj Boże – rybak z wędką, z której zwisa nylonowa

nitka zakończona haczykiem z jakimś robakiem na końcu.

I jeszcze nam na studiach przypomniano, że duszpasterzem jesteśmy nie tylko w niedzielę na ambonie, ale również w sklepie i na wywiadówce w szkole własnych dzieci, wszędzie, aż do śmierci.

Profesor Jan Petrik, ówczesny prodziekan naszego fakultetu teologicznego w Bratysławie kładł nam na serce, że jeżeli przyjdzie do nas drugi człowiek ze swoją zbolełą duszą, to powinniśmy wszystko odłożyć, nawet gdyby ten ktoś przyszedł w naszym prywatnym czasie, a my byśmy piekli gęś i ta gęś miałaby się spalić. Dusza ludzka ma większą wartość niż ta pieczona gęś. Brzmi to niemal dowcipnie, ale Jezus używał podobnych przyrównań: „Więcej znaczący niż wiele wróbli” (zapisał Łukasz 12,7b), albo „O ileż więcej wart jest człowiek niż owca” (zapisał Mateusz 12,12). A prof. Petrik sam od siebie dodał pieczoną gęś. To dlatego, abyśmy na wykładzie na zasnęli, bo mówił cichym, spokojnym głosem. Prof. Jan Petrik powiedział też, że duszpasterz po-

winien zrezygnować z jazdy na rowerze, jeżeli ma przed sobą rozmowę duszpasterską. Bo z roweru zsiądzie spocony, zmęczony i „strzapaty”. Wtedy w sali powstał szmer. Oburzyliśmy się. Oczywiście oburzyliśmy się tylko po cichu, pod nosem. Prof. Petrika nie chcieliśmy zasmucić, że jest taki staroświecki.

Wtedy nie wiedząc o tym, w tej starej sali przy ul. Konventnej 11 w Bratysławie rodzili się z nas pasterze duszy. Nie mendedżerzy, nie performansi, nie szołmeni, ale opiekunowie duszy. Wtedy opiekunowie duszy prof. Jana Petrika. Aby go nie zranić z powodu głupiego roweru.

W Trzyńcu mamy wiele placówek duszpasterskich. Najbardziej widoczny jest kościół, gdzie duszpasterstwo jest najłatwiejsze. W dodatku dzwony nas wzywają. W Trzyńcu mamy też dwa szpitale – na Podlesiu i na Sośnie, do tego dwa domy emerytów – jeden na Sośnie, drugi w Łyżbicach, tzw. „Pohoda”. Chorzy i starzy czekają tam w tych ładnych budynkach nie tylko na opiekunów ich ciał, ale również na tych, którzy zatroszczą

się o ich duszę. Tam dzwony nikogo nie wzywają. Tam duszpasaterz musi przyjść sam, do tych wszystkich zbolałych i chorych dusz. W kościele ludzie przychodzą do duszpasatera sami.

Wnet po rewolucji aksamitnej w roku 1989 nasz zбір w Trzyńcu co sobota zaczął odprawiać trzy nabożeństwa – wcześniej po południu w szpitalu na Podlesiu, potem w domu emerytów na Sośnie, a potem wnet też na Sośnie w szpitalu. To było ponad 30 lat temu. Wtedy żyło jeszcze pokolenie pacjentów, którzy chętnie przychodzili na te nabożeństwa. Poza tym, zawsze był ktoś, kto prosił o spowiedź i Wieczerzę Świętą, więc zawsze miałam ze sobą naczynia liturgiczne – kielich, patenę, hostie i wino. Z biegiem czasu pacjentów na tych nabożeństwach ubywało, nowe pokolenie pacjentów było coraz mniej zainteresowane. W dodatku w szpitalach ubywało oddziałów, z których pacjenci byli w stanie sami chodzić i w labiryncie różnych korytarzy znaleźć miejsce, gdzie nabożeństwo się odbywało. Skrócił się też okres pobytu pacjentów w szpitalu, kto był w stanie w domu kontynuować leczenie, był wysyłany do domu. Kiedyś w szpitalu przetrzymywano więcej pacjentów, bo szpitale musiały dotrzymać tzw. „obłożność”, czyli przepisową ilość pacjentów, obojętnie czy potrzebowali nadal szpitalnej opieki, czy nie.

Jeszcze za czasów komunistycznej normalizacji leżałam jako pacjentka w szpitalu na Podlesiu. Wtedy był to szpital świeżo otwarty. Wszystko pachniało nowością. Leżałam na chirurgii i czekałam na zabieg. Nabożeństw tam wtedy jeszcze nie było. Przy kolacji, dzień przed operacją, nagle się okazało, że niektórzy znamy się z kościoła. Był prezbiter Kubiczek z Oldrzychowic, też czekał na operację, organistka z Nawisia p. Lojkaskowa, była kościelna z Bystrzycy p. Raszkowa oraz ja. A było to dokładnie w Święto Trzech Króli. Gdybyśmy byli zdrowi, siedzielibyśmy w kościele na wieczornym nabożeństwie.

Cała ta nasza czwórka wtedy postanowiła, że zostaniemy po kolacji w jadalni i odprawimy sobie mini nabożeństwo. Mieliliśmy komplet „załogi”, aby nabożeństwo się odbyło. Pielęgniarki to zaakceptowały pod warunkiem, że śpiewać nie będziemy za głośno. Poczekaliśmy, kiedy po kolacji ze stołów wszystko zostało posprzątanę, a pacjenci udali się do swoich pokoi albo na papierosa na balkon, pomimo że przed operacją nie wolno było palić. Pani Raszkowa ze swoim super humorem oznajmiła, że „uwaga, idzie dzwonić”, że nabożeństwo się zaczyna.

Rzecz szczególna, że cała ta nasza czwórka umiała na pamięć dwie pieśni, więc zaśpiewaliśmy „Kto się w opiekę podda Panu swemu” oraz „Chrań nás Pane po všechen čas”. Jeśli ktoś nie umiał, to śpiewał murmurando.

Na drugi dzień czekały nas poważne operacje. Poopowiadaliśmy sobie jeszcze swoje diagnozy. Dowiedzieliśmy się nawzajem, że każdy z nas spisał już testament, a w domu rodzina wie, jak nas ubrać do trumny i jaki chcemy pogrzeb. Niby ponure rozmowy, ale jednak sprawdziło się to, co wiadomo z praktyki, że kto jest przygotowany na śmierć, to akurat na odwrót szybko wraca do zdrowia. Spokój w sercu gwarantuje ciało komfort. Oczywiście, zależy na co chorujemy. Wtedy być może był to tylko zbieg okoliczności, że wszyscy mieliśmy lepsze operacje – w krótkim czasie byliśmy „fit” i wypisano nas do domu. A może to właśnie

dzięki temu, że mieliśmy uporządkowane wszystkie sprawy doczesne? „Psychika před operací má obrovský vliv na uzdravení”, jak nam to wyjaśnił lekarz. W każdym razie nasza czwórka po kolei jako pierwsza opuściła szpital, co nas nieco zaskoczyło, bo spakowaliśmy się na dłużej, a w szpitalu było nam dobrze.

Warto wiedzieć, że wtedy nikt z innych pacjentów nie dołączył do tego naszego nabożeństwa na Trzech Króli. Nie było to nabożeństwo misyjne, ale wyłącznie dla naszych dusz. Strwożonych, tak jak dzieje się u każdego pacjenta czekającego na operację pod narkozą.

„Wielka jest tajemnica pobożności” – napisał apostoł Paweł w 1. liście do Tymoteusza (3,16). Prof. Jan Petrik, już od lat świętej pamięci, by skromnie dodał: „Pamätajte, ste pasteri duše”. Własnej również.

ks. Anna Bystrzycka

Ako nezľahčovať údel druhých

„Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma.“ (L 9,23)

Tieto slová Pána Ježiša poznáme ako Jeho učeníci naspamät a myslím, že sa v ich duchu úprimne snažíme i žiť. Kríž, ktorý spočíva na našich pleciah, dôverne poznáme a vieme, že ho pozná aj Ježiš – pretože ho vlečie spolu s nami. Bok po boku vedno zdolávame údolia i štíty nášho života a každý večer Mu v modlitbe ďakujeme za to, že je Emanuel (Boh s nami). Nasledovanie Pána Ježiša však nie je len o nesení vlastného kríža. Plnosť Kristovho zákona spočíva v znášaní bremien druhých – a to je

oblasť, v ktorej sa, žiaľ, neraz strácame. Problém, ktorý má niekto iný, buď vôbec nevidíme, alebo jeho váhu zľahčujeme. *To nič nie je, iní sú na tom horšie. Musíš byť silná / silný.* Používate podobné „povzbudenie“? Hoci to myslíme dobre, naše slová môžu zranit. Náš brat či sestra za nimi totiž môžu počuť, že ich bolesť pre nás nie je skutočná, že vlastne popierame jej existenciu – aj keď nechtiac. Ak sa chceme naučiť, ako naplniť vôľu nášho Spasiteľa vo vzťahu k tým, ktorých nám zveril, musíme pozorne sledovať, ako to robil On.

Počuj, stotník, máš i iných sluhov – nestážuj sa a buď rád, že si prišiel iba o jedného... Bartimaioš, nekrič tolko – nevidíš, že nie si sám, kto má podlomené zdravie? Buď aspoň trochu statočný! Na, tu máš denár... Žena, daj si do poriadku svoj súkromný život a nebudeš musieť chodiť po vodu v najväčšej pálave... Odporúčania, ktoré Ježiš nikdy nevyšloval. Čo teda robil? Prerušil svoj nabitý program a postavil sa. Vypočul si človeka, ktorý Mu vstúpil do cesty, dal mu priestor pomenovať to, čo ho trápilo. Kládol jednoduché otázky, ktorých podmetom bola osoba stojaca oproti. Šiel naproti tým, o ktorých vedel, že sa trápia, a vstúpil do ich bolesti. Stretol sa s nimi, a to nielen na úrovni tela. Neľutoval ani nesúhlasil so všetkým, čo si vypočul, no bol prítomný. A obetoval sa. Som presvedčená, že zvlášť v Roku pastorácie a učeníctva k tomu vyzýva aj nás.

Jednou z najväčších prekážok skutočného súcitu je porovnanie. Známa slovenská umelkyňa Zuzana Smatanová o ňom na svojom facebookovom profile napísala nasledovné: „Každá topánka má svoj príbeh, niektorá má na povrchu lesk, no vnútri tlačí, niekto si v nej nosí kamienok, niekto prešiel blatom... Kým nestojíš v mojich topánkach, nikdy nepochopíš, čím všetkým v nich prechádzam.“ Myslím, že tým pomenovala niečo veľmi dôležité. Sme jedineční – to, čo jeden zvládne ľavou zadnou, môže byť pre druhého životnou skúškou a naopak. Učme sa pokore a priznajme si, že nevieme, aké ťažké je bremeno na pleciah našich blízkych – a ani sa ho nesnažme merať. Nehrajme sa na odborníkov na život druhých. Niekedy je najlepším spôsobom, ako podporiť človeka v krízovej situácii, skrátka tichá a trpezlivá prítomnosť a ochota počúvať. Hoci kríž neodstránia, môžu ho pomôcť niesť, a práve to je našou úlohou: byť blízko, nie nad vecou...

„Kto pohŕda bližným, hreší, kto má však súcit s biednymi, je blahoslavený.“ (Pr 14,21)

Pane Ježiši, Ty poznáš váhu kríža – toho, ktorý nesieme na svojich pleciah, i toho, ktoré ťaží človeka vedľa nás. Odpušť nám, keď zľahčujeme bolesť druhých, keď sme rýchli k jej riešeniu. Keď sa bojíme čeliť utrpeniu, ktorému nerozumíme. Uč nás, prosíme, Tvojmu spôsobu blízkosti. Daj nám srdce, ktoré sa vie zastaviť, uši, ktoré dokážu načúvať, a slová, ktoré neublížujú, ale liečia. Uč nás niesť kríž spolu s druhými, aby sa ich bremená stávali ľahšími. Nech tam, kde je bolesť, rastie Tvoja nádej. Amen.

Jana Moravcová, pastor

Učedníctví: následování Krista a kříž

Občas uděláme na dorostu či mládeži anketu. Jsem totiž zvědavý, jaká témata hýbou mladými lidmi v naší církvi. Na základě odpovědí jsme si dokonce udělali sérii programů na dorost. Otázky, které takto vyplynuly, se velmi různí, od ryze teologických, přes praktické, až po bizarní, například proč jsou faráři obtlouští (mířeno nejspíš na mě).

Proč ne? Jeden z letitých bonmotů říká, že církev je prostorem, kde dostanete výborné odpovědi na otázky, které si nikdo neklade. Proč nezkusit odpovídat na otázky, které někdo považuje za klíčové? Jednou z nich je tato: „Jak poznat, zda někdo opravdu žije s Kristem? A kde se setkat s takovými lidmi?“ Co bychom odpověděli? Tento dotaz míří k tématu učedníctví. Jak poznat člověka, který mě posune duchovně dál, který mi dá patřičnou motivaci pro růst? Jaká kritéria musí splňovat můj duchovní mentor?

Pro mě je jedním z takových lidí (ač nežijící) Dietrich Bonhoeffer. Stojí za to o něm mluvit nejen proto, že zrovna 4. února slavíme 120 let od jeho narození. Má nám co říci. Některé teologické otázky minulosti se časem vyprázdňují. Stanou mimo epicentrum zájmu. Existují ovšem i stálíce, které zůstávají aktuální a palčivé. Například střet teologie kříže s její protiváhou: teologií slávy.

Jak teologie slávy vypadá v praxi? Mísoto Boha vyzdvihujeme člověka. Pokud možno osobu, které se daří. Takto slyšíme o spektakulárních uzdraveních, znovuzrozeních, dokonce zmrtevýchvstáních a prosperitě v každé oblasti. Že je realita leckdy velmi odlišná? Že jsme podobná prohlášení slyšeli mnohokrát? Že se očekávání, kromě transferu křesťanů mezi denominacemi, nenaplnila? Mnoha lidem to nevádí. Objeví se nová prorocství slibující, že teď už to opravdu vyjde. Opakem je Lutherova i Bonhoefferova teologie kříže hlásající, že vše, co máme, jsme dostali skrze ukřižovaného Krista. Jeho kříž k našemu křesťanskému životu patří.

Po jedné přednášce mi přišel dopis. Psalo se v něm, že církev vůbec není prostředím pro pohodu. Proč musí církev bolet? Na to se ptávám i já. Našel jsem krásnou odpověď v písni sestry Royové ve zpěvníku Harfa Syjońska. „Nejednu slzu ještě prolijeme, nejednu křivdu sneseme, nejedna trpká chvíle nás ještě čeká,“ než dosáhneme vítězství. O vítězství se zpívá v celé řadě hlubokých písní volajících po odhodlání a vytrvalosti. Občas na to církev ke své škodě zapomíná.

Bonhoeffer vnímal, že teologie lidské slávy, která prosákla v jeho době z nacistické ideologie do církve, je smrtelným je-

Dietrich Bonhoeffer se svými žáky (1932)

Foto: Bundesarchiv, Bild 183-R0211-316 / CC-BY-SA 3.0, CC BY-SA 3.0 de, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=5436013>

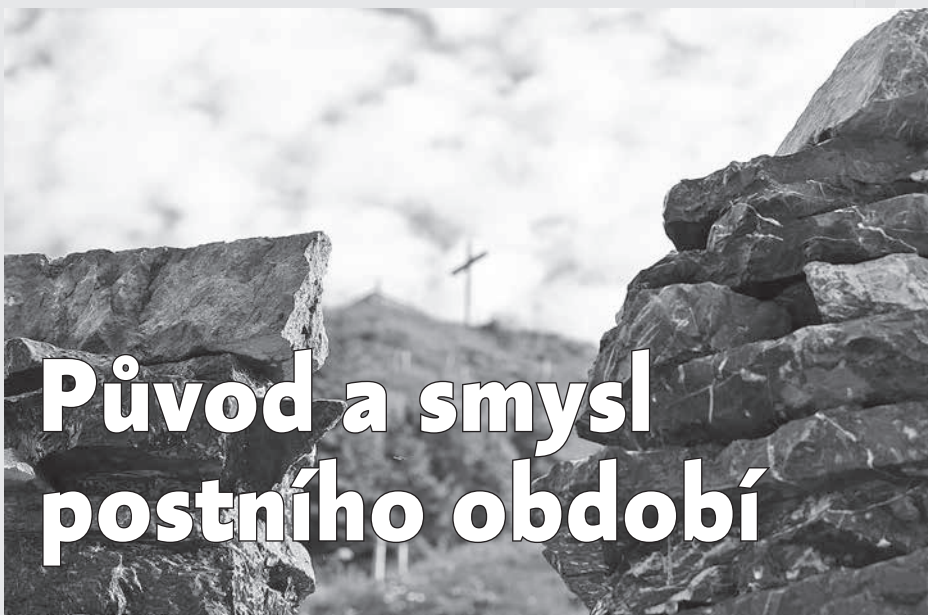
dem. Ráda se propojuje s politikou. Jenže církev nemá kráčet cestou zbožňování národa, krve, rasy a německé posvátné půdy, ale nepopulární stezkou následování Krista až do krajnosti.

Je moc fajn, že němčina psaná gotickým písmem, tzv. švabachem, není v kurzu. Díky tomu se mi do rukou občas dostanou „za odvoz“ zajímavé artefakty. Získal jsem takto knížičku *Na nové půdě* vydanou v únoru 1941, podepsanou samotným Heinrichem Himmlerem, hlavním vykonavatelem nacistické rasové politiky. Brožurka je to veskrze pozoruhodná. Kvalitní tisk a v tiskovině obrázky šťastných lidí. O co jde? O osídlování celých oblastí novými lidmi, kolonisty, „novými“ Němci. Jde o údajně „znovobsazení“ kdysi posvátné německé půdy. „Návrat“ celých oblastí do Říše. Věnováno německým osídlencům Volyně, Galicie a jiných Slovany obydlených oblastí. Kniha popisuje dílo, které údajně nesnese srovnání. Zazníávají hesla jako: *Města mění svůj vzhled, starogermánské kořeny, nová vlast*. Propaganda nabízející jednoduchá klišé. Konečně je tady „německý pořádek“. Nadšení z nového. Kniha hovoří jasně: Nám to prostě patří. Nikoho nenapadne uvažovat: A co když jsou tady lidé, kteří zde žili po staletí? Řešení: Ať si jdou, kam chtějí! Není třeba nic vysvětlovat. Stačí, že Němec řekne: Já to chci, já to potřebuji. Prohlásí autoritativně: Toto je moje a vše je jasné. Dokonale naplánujeme (*erst planen, dann siedeln*), pak to zabereme. Špinavé umyjeme, zničené opravíme. Mateřská školka plná usměvavých a krásných dětí. Co na tom, že jsme jiné děti vyhnali? Celá akce znamená desetitisíce vypuzených ze svých domovů.

Nejsmutnější je to, že málo, příliš málo křesťanů tehdy řeklo: To, že někdo něco chce, není dostatečný důvod pro zábor cizího. Příliš málo křesťanů řeklo: To není křesťanské. Mnoho, příliš mnoho se k barbarskému nadšení přidalo. Tehdy nikdo netušil, že za dva roky proběhne bitva u Kurska, porážka německých vojsk u Stalingradu a za pouhé tři roky vyloďení spojenců v Normandii. Pohanská teologie slávy se sice dobře poslouchá, ale dlouhodobě nefunguje.

Jsem osobně vděčný za lidi, kteří řekli: „Ne, nemáme právo.“ K těm patřil právě Dietrich Bonhoeffer. Máme povinnost říci ne, když lidé kolem nadšeně skandují hesla, která jsou výrazem teologie slávy, i kdyby to znamenalo, že zakusíme Kristův kříž. Teologie kříže totiž není nikdy levnou záležitostí.

*Zbyšek Kaleta
pastor*

Postní doba je jedním z nejvýznamnějších období v rámci liturgického kalendáře křesťanské církve. Její historie sahá až do raně křesťanských dob. V prvních stoletích bylo období přípravy na Velikonoce spojeno s pokáním a modlitbou. Věřící si odříkali určité radosti, aby se více soustředili na duchovní rozměr života, pokání a obnovu vztahu s Bohem. Jednalo se o dobu duchovního růstu a přípravy na oslavu Velikonoc, svátku vzkříšení Pána Ježíše Krista.

Tato příprava na Velikonoce byla příležitostí zamyslet se nad svým životem, hledat odpuštění, obnovit vztah s Bohem a připravit se na oslavu Kristova vzkříšení. Post není o odříkání si jídla či radostí, jde tady především o duchovní očistění, odhodlání k lepšímu životu a větší otevřenosti pro Boží milost.

Sledujeme-li dějinný vývoj, s dobou postní jako takovou se shledáme teprve ve 4. století v souvislosti s rozvíjením a upevněním katechumenátu. Předtím se o postní době mluví v církevních otců jen příležitostně, a to v souvislosti s krátkými časovými údobími (jeden den, ve 3. století v Alexandrii jeden týden, v návazání na Ex 12,8 a Dt 16,3). Ve čtvrtém století byla délka období půstu standardizována na čtyřicet dní, což symbolizuje čtyřicetidenní půst Ježíše na poušti, jak je popsáno v evangeliích. Do půstu se nepočítaly neděle, neboť ty postními dny být nemohly jakožto oslava vzkříšení Pána Ježíše Krista.

Příprava na křest

Od počátku bylo toto období spojeno s duchovní přípravou katechumenů na přijetí svátosti křtu svatého. Pro ně byla tato doba zvlášť důležitá. Během ní

byli totiž vedeni k duchovní očistě, introspekci a upevnění svého rozhodnutí stát se Kristovými následovníky. Křest je začátkem nového života a následování Ježíše Krista – znamená smrt starého člověka a znovuzrození v Kristu. Postní období tak mělo sloužit jako příprava na tuto zásadní změnu.

Křty se konaly o Velikonocích nebo na Bílou sobotu. Doba příprav byla tedy časem očekávání a radosti z blížícího se vstupu do společenství církve a vztahu s Kristem. Vytvářela tak ideální podmínky pro duchovní obnovu a prožití Velikonoc jako skutečného vítězství života nad smrtí. Pro ty, kdo se chystali ke křtu, se nejednalo jen o přípravu na slavnostní obřad, ale hlavně o cestu k osobní proměně a novému životu v Kristu.

Vedle úzkého spojení s přípravou katechumenů na křest sloužilo toto období ke konání církevní kázně: ti, kdo se veřejně prohřešili, byli v postním čase vyloučeni od svátosti Večeře Páně. Po upřímném pokání byli na Velký pátek znovu přijati do sborového společenství.

Biblický kontext

Pro pochopení obsahu tohoto období je velmi důležité jeho biblické pozadí. Číslo čtyřicet je v Písmu spjato se základními událostmi Božího lidu, jako je např. exodus Izraele ze smrti do života a jeho 40leté putování k Hospodinovu království (Ex 16,35; Nu 14,33), čtyřicet dní Mojžíšova pobytu na hoře Sinaj při uzavření smlouvy (Ex 24,18), čtyřicetidenní Eliášova cesta k Boží hoře (1Kr 19,8). Také sám Kristus pobýval 40 dní na poušti před začátkem své veřejné činnosti a vstupem do Jeruzaléma (Mt 4,2). Pokušení na poušti je rozhodujícím před-

znamenáním jeho příběhu, který vrcholí vítězným utrpením. Proto není náhodou, že církev pro 1. postní neděli zvolila právě perikopu o pokušení, jímž Ježíš vstupuje do vysvoboditelského zápasu proti satanovi. Rovněž ostatní postní perikopy připomínají, že Syn Boží přišel, aby rušil skutky ďáblovy (1J 3,8).

Z tohoto biblického pozadí je patrné, že církev prožívala postní období už v perspektivě Kristova vítězství ve vzkříšení a přijímala účast na jeho boji s mocnostmi zla a hříchu. Tato účast s sebou jistě nese utrpení, odříkání i půst, to však není jediným ani samostatným tématem tohoto období církevního roku. Boj s hříchem se projevoval obnovou věrnosti křesťnů smlouvě, posvěcením jednotlivce i sboru, přípravou na křty a úsilím o návrat odpadajících do obecnosti sboru. Doba postní je čas, kdy se člověk může hlouběji zamyslet nad svým životem, napravit své chyby a posílit svůj vztah s Bohem.

Praktické výzvy a reflexe

Postní doba nás vybízí k tomu, abychom se zaměřili na své srdce, přehodnotili své hodnoty a naučili se více dávat než brát. Je to období, kdy bychom měli pamatovat na potřebné, pomáhat bližním a rozvíjet svůj duchovní život.

V dnešní době je postní období často spojováno s různými formami půstu – od zkrácení času na sociálních sítích, odklonu od televize nebo od jiných radostí a materiálních požitků. Tyto formy pomáhají člověku lépe vnímat vlastní potřeby a zároveň i potřeby druhých, ale hlavně být více otevřen Boží přítomnosti.

Zároveň je důležité si uvědomit, že post není pouze o odříkání, ale i o obohacování duchovního života. Jde tady o modlitbu, čtení Písma, službu bližním a hlubší poznávání Boží vůle. Postní období tak může být časem skutečné duchovní obnovy, kdy se člověk vrací ke svému *stvořiteli a vykupiteli* s otevřeným srdcem.

Na závěr

Původ a smysl postního období nás vedou k uvědomění si, že křesťanská víra není pouze o slavnostech, ale i o každodenním hledání Boží přítomnosti v našem životě. Postní doba je výzvou k pokání, sebereflexi a duchovnímu růstu, které nám mohou pomoci lépe porozumět tajemství velikonočního tajemství a žít s větší vírou, nadějí a láskou. Necht' je pro nás toto období časem skutečné duchovní obnovy a přípravou na slavení vzkříšení našeho Pána Ježíše Krista!

in

Tělo Kristovo na kříži

Na oltářích našich kostelů máme krucifixy, tedy kříže se zpodobněným těla Pána Ježíše, tzv. korpusu. Ale někdy slýcháme, že by na nich být nemělo, protože Pán Ježíš vstal z mrtvých, na kříži už tedy nevisí. Zpívá se o tom i v mládežové písni: „... na žádném z křížů už dávno nevisíš...“, jmenuje se „Já svou víru v tebe neztrácím“. Z minulosti si podobné songy nevybavuji.

Ano, je pravda, že Ježíš na kříži nezůstal, události měly svůj sled. Znamená to však, že bychom měli mít v kostelích a jinde kříže bez vyobrazení jeho těla, případně, že bychom je z nich měli odstranit? Anebo že bychom vlastně měli odstranit z kostelů všechny kříže a vůbec je v nich nemít, jelikož Ježíš na kříži nezůstal? Proč vlastně zobrazovat i Krista zmrtevýchvstalého nebo na nebe vstupujícího, když už je v nebi? Máme se dívat na spasitelné události ze života Kristova čistě chronologicky? Proč lidé umístili na tisíce a miliony křížů na celém světě plastické ztvárnění Kristova těla? (Mimochodem v Polsku se „tělo Kristovo“ píše s velkým T.) To všechny ty tisíce tvůrců, řezbářů, sochařů, grafiků po celá staletí Páně přehlédly, že Ježíš na kříži nezůstal? Byli tak nedůvtipní a málo věřící? Došlo až některým osobám ve 21. století, že Ježíš na kříži nezůstal a že by tedy jeho tělo na kříži vyobrazováno být nemělo, případně mělo být z něho snato? Jak to, že v některých našich sborech máme na oltářích krásné a důstojné krucifixy, z nichž některé darovali jeho členové, třeba konfirmandi daného ročníku? Patřili i oni mezi ty nedovzdělané a faráři, vysokoškolsky erudovaní, kteří je konfirmovali a sloužili v jejich sboru, už to nechali tak a ztvárnění Kristova těla na kříži ponechali, aby je neurazili?

Co vstoupí do té prázdnoty, když se z krucifixu sejme korpus nebo když se odstraní i kříž a další umělecké prvky s architekturou kostela spojené: oltář, oltářní obraz, ohrádka kolem oltáře, řezby a podobně? Anebo když se ubere liturgie? Přibude Božího vlivu a Boží svatosti? Anebo člověčiny, chladu, přizemnosti, suchého racionalismu, intelektualismu, „povídání“, bavičství... a prázdnoty?

Proč jsou někteří proti korpusu, proti zobrazování Kristova těla na kříži? Zá-

leží, kteří a v jakých dobách. A důvody jejich odporu se mohou překrývat. Prvním z nich může být ten, že „slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě“ (1K 2,18). Za druhé, v dnešní době se s oním odmítáním může ozyvat zavedená a prvoplánová představa, že minulost není důležitá, protože „už byla“. Možná že stavět smrt Pána Ježíše proti jeho vzkříšení je znakem marxistického smýšlení, které chce vidět (snad) všechny věci v konfliktu, a tak je prezentuje, nesnaží se je spojovat. Někteří mají kritický postoj k římskokatolické církvi a jejímu uměleckému stylu, který odráží její teologii. Vidí v něm modlářství, i v kříži – a v něm možná i křížáctví. V rámci své identity se chtějí vůči této církvi vymezit. Je zde, samozřejmě, Boží přikázání „neučiníš sobě rytiny“. Někteří ho berou doslovně a doslovisticky. Význačnou roli sehrává spiritualismus: víra je duchovní a nemá se spojovat s žádnou tělesnou a materiální věcí, natož se o ni opírat, člověk má k Bohu bezprostřední přístup. Z toho lze vlastně odvodit, že ani faráři, ani kostely a pro některé ani Bible nejsou potřeba. Hlavní je vztah k Bohu a osvětlení Duchem svatým. Tot výraz individualismu. Lidem, kteří se stavějí proti obrazu Krista přibitého na kříž a poukazují na jeho vzkříšení, asi vadí pomyslení na prohru, porážku, nezdar, ponížení, jež jeho bezmocné tělo znázorňuje. Chtějí mít (jen) Boha vítěze, borce, ne losera. To je taková světská, laciná představa. Odmítání krucifixu je také projevem přecitlivělého estetismu: vyobrazení (krvácejícího a) trpícího Krista (s bolestí zkrivenou tváří a smutnými očima) není příjemné a vkusné, ale odpudivé, neodpovídá ani dnešnímu kultu těla, opečovávaného, spojovaného s duševní harmonií. My chceme víru sterilní a čistou, o sterilitě jsme se naučili během covidu nošením roušek, dezinfikováním rukou, používáním gumových rukavic, na bohoslužbách pak zavedením kalíšků u Večeře Páně apod. Rovněž jsme zvyklí na to, že když si koupíme nějaké zboží, bývá pěkně a úhledně zabaleno. Tak to chceme mít, jen tak se nám to líbí. Jako konzumenti, uživatelé chceme být maximálně spokojeni i s vnější stránkou věcí, které si pořídíme: mít je v pěkné, čisté

krabičce, dřevitou slámou vyložené, aby se zboží neotlouklo, k tomu ještě s roztočilým reklamním dárečkem nebo aspoň obrázekem, prostě všechno hezké, „jako ze škatulky“, říkáme. A že by snad ono samo bylo polité nějakou tekutinou nebo na sobě neslo byt špetku špíny, nečistoty, jako si to lze představit u (zobrazení) Krista umírajícího na kříži? Ani pomýšlení! Výrobek musí být vypadat elegantně – krom toho, že musí správně fungovat, například chytrý telefon, který jsme dostali k Vánocům. Z těchto důvodů se některým lidem dnes nemusí zamlouvat vyobrazení ukřižovaného Krista, navíc v životní velikosti: samotné „zboží“ svůj účel plní, odpuštění hříchů přináší, ale jeho vzezření, „balení“ odpuzuje. V podstatě to není ani balení, ale On sám, spasení je v jeho prolévané krvi, utrpení, bolesti, probodnutém boku, nezhlednosti, neupravenosti, ošklivosti, hanbě z ní plynoucí. Ale s takovým vyzorem se přece nikdo nemůže ucházet o přízeň druhých, aby v něho věřili a odevzdali mu své srdce a život. Na přijímací pohovor se „voháknem“, navoníme, nasadíme nejsladší úsměv a kukuč. Když lidem o něco a u druhých jde, obléknou se podle toho, dají se do pucu. Ježíš se však ztotožnil se svým utrpením a jeho neestetickými stránkami nic neskrýval. Trpící Ježíš na kříži může též odpuzovat proto, že člověk má rád bezpečný odstup. Je na něj zvyklý z monitoru počítače či chytrého telefonu, kdy si drží všechno, i bližního, od těla a komunikuje s ním raději pomocí přístroje – i tehdy, když sedí naproti. Krví zbrocený a bolestí pokřivený Spasitel je příliš reálný, bezprostřední, naturalistický, příliš na nás působí, znepokojuje. Není virtuální, smyšlený. Tělo Kristovo na kříži příliš odráží naše hříchy, hříchy každého člověka, ale i celého lidstva a ty hříchy jsou ošklivé, strašné, přečetné a asi hroznější, propastnější, než bychom si představovali. Ano, jednotlivec je při pohledu na Krista trpícího na kříži konfrontován nejen hříšností svou, ale všech lidí. Za ni musel náš Spasitel snášet bolest, zranění, potupu a smrt, Boží soud a zápas s ďáblem. Možná že člověk nechce vidět na kříži Kristovo tělo, protože by musel činit opravdovější pokání, musel by ke svým hříchům přistupovat vážněji a jednat pokorněji, poníženi, zkroušeněji, zarmouceněji a více zápasit o jejich nápravu. Možná i jiné náboženské věci by musel více uznávat. A možná také nechce být Kristu tolik poddán, zavázán a věčen. Máme vůbec soucit s Kristem trpícím na kříži? Jde už o samotnou lidskost, nejen o vědomí, že trpí

za nás. Milujeme Krista trpícího, umírajícího a poníženého? Není mnohý odpor proti vyobrazení Krista na kříži znakem (především) toho, že jej málo milujeme, a naopak o to víc milujeme sebe a věci tohoto světa?

Pán Ježíš mluví o strážní na kříži jako o smyslu své mise, třikrát ji předpovídá (Mt 16,21; 17,22-23; 20,18-19)! Nechává se slyšet, že přišel dát život jako výkupné (Mt 20,28), utrpení bylo tou kulminací. Apoštol Petr jej naopak přesvědčoval, aby se mukám vyhnul, což by se jevilo patřičné a logické, ale právě jeho dobře míněná snaha pocházela z ďábla! Jaké ještě chceme důraznější potvrzení smyslu jeho utrpení? Ježíš také hovoří o ztrátě života pro něj (Mt 16,24-25). O svém utrpení mluví rovněž na jiných místech (Mt 20,22; 26,39). Vzkříšení je potvrzením, že jeho utrpení bylo správné, a vyzvednutím jeho osoby a úřadu. Navazuje na jeho utrpení a je základem rozvinutí nového, věčného života. Ale jeho podmínkou byla Ježíšova smrt na kříži. Úhrada a trest za naše hříchy, snášení hněvu Božího, boj s ďáblem spočívá v Ježíšově utrpení a smrti, ne v jeho vzkříšení, ačkoliv je to obrovská, světodějná událost a pravda a nemáme ji od jeho muk separovat. Je zajímavé, že jednou z prvních věcí, kterou Ježíš po svém vzkříšení učedníkům řekl, je, že mají odpouštět a zdržovat hříchy (J 20,23), což je důsledek jeho smrti a mučení. Ještě dodejme, že Ježíši po jeho vzkříšení zůstaly rány, stopy po hřebech a po vpichu kopí. Jak to, že si je Ježíš nenechal na sobě zahojit, když to učinil u Malchuse (L 22,51), u cizího?

Kdybychom šli do epištol a Zjevení, v nich také najdeme řádky o ústředním významu Kristova kříže. Apoštol chce znát „jen Ježíše ukřižovaného“ (1K 2,2). Známe výmluvnější výpověď? Kniha Zjevení také mnohokrát a velmi výrazně poukazuje na Krista ukřižovaného – již

v nebi, v božské slávě! Právě v ní je představován jako „Beránek (zabitý nebo obětovaný)“, mnohem častěji než jako „Kristus“: konečné vykoupení, o kterém Zjevení vypráví, se děje skrze jeho utrpení, krev a smrt. Pokud jde o tento život, jak vysvětlíme, když svatý Petr píše, že věřící procházející zkouškami mají podíl na Kristově utrpení (1P 4,13)? Nebo že jiný apoštol doplňuje na svém těle míru Kristových utrpení (Kol 1,24)? Kristova výkupná oběť je dokonalá, není třeba ji opakovat, ale něco z jeho utrpení zůstává, pro věřící a tento svět, ale též pro nebe, představuje stále přítomnou realitou. A když si vezmeme Večeři Páně, u ní se také jedná o Ježíšovu oběť, jeho tělo a krev, o jeho utrpení, které je výkupné – a máme si ho připomínat a jeho tělo a krev přijímat. Celá obětní praxe Starého zákona je předobrazem oběti Mesiáše, která bude dokonalá, pokryje hřích a nebude se muset opakovat. Při četbě Třetí knihy Mojžíšovy, která líčí podrobný obětní systém, jsem si uvědomil, že hřích je veličinou tak rozměrnou, rozvětvenou, komplikovanou, přilnavou, mnohostrannou a zlou, že bylo třeba ji zahlazovat, odstraňovat a řešit souborem četných a různých předpisů a návodů doprovazených dalšími instrukcemi, jako např. o vybavení svatyně. Nová smlouva, tedy nové uspořádání vztahu mezi Pánem Bohem a lidmi, nespočívá (předně) ve vzkříšení, ale v oběti Pána Ježíše, což nám opět připomíná Večeři Páně. A samozřejmě že smlouva Starého zákona také tkvěla v oběti.

Čili my se nedíváme na kříž, na dílo Pána Ježíše z hlediska časové posloupnosti, ale významu: díky umučení a smrti Krista máme odpuštění, ne přímo díky zmrtvýchstání. Zmrtvýchstání smetlo důsledky hříchu, bolest, smrt a přineslo novou realitu: život věčný. Ukřižování a zmrtvýchstání tvoří jeden celek. Je třeba dívat se do Bible, jak píše o Ježíšově utrpení. Využijme postní období k několikerému přečtení a promeditování pasáže o utrpení Pána Ježíše, v evangeliích i v ostatních částech Nového zákona. Přečtěme si z kancionálů postní písně, které jsou vlastně kázáními a/nebo modlitbami týkajícími se soužení našeho Spasitele, naší hříšnosti, Božího soudu i Boží lásky. Napišme svoje vlastní modlitby a písně inspirované jeho mukami, vyznávejme při tom své hříchy, odepřeme si požitky, pro které máme největší slabost. Kéž nás to vede k vděčnosti a pokoře před ním a také k radosti a hloubce víry v něj! Kéž nás to změní!

Marek Řičan, pastor

Konec jedné epochy, nebo počátek nové?

Konec měsíce ledna roku 2026 přinesl s sebou otázky a problémy dosud neslýchané: v rádiu zrovna hlásí, že poslední směna horníků na dole ČSM ve Stonavě vyfárala – a s ní i poslední tuny kamenného uhlí. Kolem 750 havířů je bez práce; odcházejí do důchodu nebo si hledají práci jinde. Těžba kamenného uhlí, nejen v našem kraji, nýbrž v Česku vůbec, byla po téměř čtvrt tisíciletí ukončena.

Je to snad signál konce jedné epochy, epochy „průmyslové revoluce“? Železo a ocel budeme potřebovat přece vždycky! Musíme snad v hutích – a nejen tam – topit jiným palivem? Jakým?

Když jsem se asi před půl stoletím v nevelkém městečku v severozápadním Ně-

mecku stal farářem – v kraji nijak zvlášť úrodném a bohatém – probíhala zrovna v médiích kampaň, jejímž cílem bylo přesvědčit místní rolníky, aby na svých polích stavěli větrníky a prodejem elektřiny do sítě si vylepšovali svůj domácí rozpočet. A oni vskutku šli do bank, převáděli ze svých bankovních účtů na konta výrobců větrníků kolem 250 000,- marek za kus – a ti vztyčovali na jejich pozemcích asi 50 metrová „monstra“. Po několika letech jsem se letadlem vracel domů, přistávali jsme na letišti v Paderborn, a já ke svému úžasu jsem z okénka aeroplánu zíral na celý les těchto *pomalů se krouticích monster*. Na začátku našeho tisíciletí byla kancléřkou zvolena paní, původním vzděláním inženýrka jaderné fy-

ziky, která kupodivu začala zavírat jednu jadernou elektrárnu za druhou – celkem 37 podniků – a to z ekologických, zdravotních a bezpečnostních důvodů. Nikdo moc neprotestoval a tam, kde nevane neustále vítr od moře, jak tomu je v severozápadním Německu anebo tam, kde by větrníky rušily pěkné výhledy na „landschaft“, zvykli si jejich obyvatelé, ba i ptactvo na ona „monstra“. Zní to jako pohádka z jiného světa. Vzduch je však nyní nepochybně čistší, smog se netvoří skoro vůbec a počet onemocnění dýchacích cest a výskyt alergií různého druhu se značně snížil.

I jiné dobré zprávy doléhají k nám od našich západních sousedů. V Bielefeldu, ve spolkové zemi Porýní-Vestfálsko, kde během průmyslové revoluce, stejně jako u nás ve Slezsku, vzniklo mnoho diakonních ústavů, byl v poslední pátek v měsíci lednu t. r. uveden do úřadu ředitele ústavu Bethel dobře nám v Těšíně známý pastor dr. Bartolt Haase.

„Bielefeld je takovou *mekkou* diakonické práce v Německu“, jak toto město nazval jeden český filmař a měl zajisté pravdu. Proč se právě Bielefeld stal onou *mekkou Diakonie*? V okolí města nejsou přece ani doly, ani hutě, jak je tomu v Porúří a v Porýní, kde montánní podniky během průmyslové revoluce zřizovaly nemocnice a diakonní ústavy pro své zaměstnance a jejich rodinné příslušníky samy, neboť o vyškolené havíře a hutaře v rychle rostoucím těžkém průmyslu byla po celé 19. a 20. století nouze. Bylo tedy nutno o ně a jejich rodiny dobře pečovat. Sociální zařízení a nemocnice zůstávají v provozu i nadále, jakkoli báňské podniky byly již dávno zlikvidovány, neboť i nové IT-firmy, které je nyní nahrazují, láká dobrá zdravotnická infrastruktura v Porýní a Porúří.

Proč však právě Bielefeld má diakonních ústavů a nemocnic nejvíce? Na tuto otázku je snadná odpověď: V Bielefeldu totiž „rostly“ v 19. a 20. století „jako houby po dešti“, abych ještě jednou citoval českého filmaře a kolegu z mých pražských teologických studií, obrovské tkalcovny. Pracovaly v nich přirozeně vesměs ženy, neboť muži „fárali“ v dolech nebo pracovali v hutích 100 km dále na západ, totiž v Porúří. Doma zůstaly děti a starci, postižení nejednou různými nemocmi. K nim se po práci v tkalcovnách vracely matky rodin. „Vnitřní misie“ (dnes zvaná Diakonie) evangelické církve ve Vestfálsku však založila s podporou občanů a podnikatelů města Bielefeld roce v 1867 první ústav, v němž bylo postaráno o všechny potřebné, průmyslovou

Biskup Tomáš Tyrlik a ředitel dr. Bartolt Haase v Bethel 31 ledna 2026.

revolucí postižené občany a děti, které doma v žádném případě zůstat nemohly, především pro epileptiky.

Ředitelem ústavu se v roce 1872 stal **Friedrich von Bodelschwingh (1831-1910)**, šlechtic z stararé vestfálské rodiny z Porúří. Jeho zámek, obklopený jezerem a zahradami, je okrasou předměstské čtvrti vestfálského města Dortmund dodnes. Směrové tabule s nápisem „Bodelschwingh“ navádějí řidiče jedoucí Porúřím po autostrádách A 45 nebo A 42 a četné reklamy je lákají přímo k parkovišti před zámkem. V dobách, kdy v Dortmundu rostly první těžní věže šachet a komíny hutí, byl majitel zámku (vzděláním ekonom a teolog) povolán církví na post ředitele diakonického ústavu. Proč právě on? Rodinné zázemí (strýc Carl i otec Ernst byli ministři pruské vlády, mj. také financí), rozsáhlé teologické a ekonomické vzdělání, hluboká zbožnost a styky v nejvyšších vládních kruzích (již jako dítě si „hrával“ s budoucím pruským králem) – toť předpoklady, které umožnily, aby pod jeho vedením v bielefeldské čtvrti Gadderbaum, na ploše kolem 3,5 km čtverečních, byly postaveny četné ústavy, útulky, nemocnice, kliniky, školy (ba i teologická fakulta) a obytné domy, které se staly **domovem** tisícům postižených, jejich pečovatelům, lékařům a pedagogům – zvaným souhrně pojmem „**dům Boží**“, hebrejsky „Bethel“: „... **budeme putovat do Bét-elu. Chci tam udělat oltář Bohu, který mi odpověděl v den mého soužení.**“ (Gn 35,3) Tak znělo biblické zdůvodnění tohoto názvu. Během 38 let intenzivní práce provázené modlitbami „udělal“ pastor Friedrich v. Bodelschwingh desítky oltářů v Bielefeldu a okolí. Oltáře stály ve všech sanatoriích pro duševně postižené, kteří v žádném případě nemohli zůstat sami doma. Stály také v domovech, útulcích pro vandrové bezdomovce (jeden byl postaven i v Berlíně). Na tato dvě odvětví diakonické práce – epileptiky a bezdomovce – se soutřeďoval pastor Friedrich před 1. sv. válkou. V roce 1900 čítal Bethel kolem 40 ústavů s 1700 místy pro epileptiky, kteří byli v Bielefeldu soustřeďováni z celého severního Německa.

Nejmladší jeho syn téhož jména, zvaný „**Pastor Fritz**“ (1877–1946), pokračoval se stejným elánem a duchovní hloubkou v díle svého otce zřizováním dalších ústavů, klinik, škol a sociálních institucí a to i mimo Bielefeld. Bethel Pastora Fritze „expandoval“ z Porúří a Vestfálska směrem na východ, do aglomerací kolem Berlína, Lipska, Hamburku. Všude tam, kam Pastor Fritz byl zván, aby pomohl

řešit sociální a náboženské otázky a konat „dílo Boží lásky“. Obě světové války rozšířily spektrum diakonické práce: 1. světová válka o terapii různých epidemií (tyfus, cholera), otravy bojovými plyny, zranění hlavy a páteře vojáků spolu s psychickými následky a trvalým postižením. Po nástupu Hitlera k moci 1933 se musel pastor Fritz vypořádat s fenoménem „euthanasie“, totiž s pokusy nacistů o násilnou likvidaci postižených, kterou se mu podařilo – alespoň na území třetí říše – zastavit. Po 2. světové válce se několik ústavů Bodelschwinghovy nadace nacházelo na území východního Německa pod správou komunistů, kteří je kupodivu nezlikvidovali, jak se to stalo v roce 1960 u nás, naopak! Podporovány Diakoníí ze Západu staly se brzy nejlepšími ústavu a nemocnicemi tohoto druhu v NDR. K ironii dějin patří i zmínka o tom, že posledním diktátorem NDR, Erichu a Margot Honeckero-vým, byl poskytnut pod střechou jednoho z ústavů Diakonie NDR jakýsi azyl, který jim umožnil přetrvat v pohodě hněv spoluobčanů a emigrovat za dcerou do Chile.

Již za pastora Friedricha staršího stal se Bethel – díky svým nesporným pedagogicko-pečovatelským kompetencím – jakýmsi „matečnickem“, v němž se obrazně řečeno „rodily“, totiž vzdělávaly celé generace diakonů a diakonek, a to nejen s určením pro Německo, nýbrž pro celou Evropu i pro zámoří. Jmenujme alespoň dvě z nich: **Eva von Tiele-Winckler** a potažmo, prostřednictvím ústavů Theodora Fliednera v Kaiserswerthu v Porúří, **Florence Nightingale**. Nelze se tedy divit tomu, že i v dalších regionech, v nichž průmyslová revoluce probíhala (na Horním Slezsku a pod správou Těšínské Komory na Třinecku, Karvinsku, Ostravsku, Bohumínsku, aj.), se „know-how“ ústavů Bethel v osobě nejvlivnější, nejzkušenější a zároveň „nejzámožnější“ diakonky, Matky Evy von Tiele-Winckler, rodem z hornoslezských Měchovic, vyškolené v ústavu Sarepta v Bethel, brzy projevil i u nás. Rodina Tiele-Winckler vlastnila totiž četné montánní podniky nejen v Horním Slezsku, nýbrž globálně na čtyřech kontinentech. Všude tam se Matka Eva snažila zmírnit bídu a léčit nemoci nebo úrazy, které průmyslovou revoluci nepochybně provázejí, zakládáním „matečnicků“ a školením stovek diakonů a diakonek. Založila jich za svého života kolem čtyřiceti v zemích od Jižní Ameriky přes Afriku až do Číny. V rakousko-uherské monarchii podpořila založení ústavů ve spolupráci s pastorem Karo-

lem Kuliszem a slovenskou spisovatelkou Kristinou Royovou.

K památné účasti Matky Evy na misijní konferenci o letnicích (11. - 13. června) v Komorní Lhotce, svolané pastorem Karlem Kuliszem, příznačně nazvané „Těšínský zázrak“, došlo v roce 1905. Konference znamenala jakýsi „mezník“, počátek institucionální diakonické práce u nás a také přímé napojení Těšínska na Bethel v Bielefeldu. Odkazuje na přednášky z konference uspořádané k 120. výročí jejího konání, dne 5. dubna 2025 v Komorní Lhotce, vydaných spolkem HEREDITAS z.s. Moje publikace „Diakonie v srdci Evropy“, vydaná také stejným spolkem, uvádí v širším rozsahu do téže problematiky.

Po hrůzných historických peripetiích, válkách a vládách nacionálně-socialistických a komunistických režimů ve 20. století, po obnově Slezské diakonie u nás před 35 lety, uspořádala Slezská církev evangelická a. v. ke 120. výročí památné návštěvy Matky Evy v Komorní Lhotce slavnostní konferenci a pozvala na ni tehdy již designovaného, budoucího ředitele ústavů v Bethel, pastora dr. Bartolta Haase. Jeho projev, přednesený v Komorní Lhotce dne 5. dubna 2025, vydalo nakladatelství HEREDITAS z.s. ve sborníku z konference. Účast dr. Haase v Komorní Lhotce byla jen logickým naplněním partnerské smlouvy Slezské diakonie a nadace Eben-Ezer, podepsané v Lemgu dne 29. září 2015. Podepsali ji totiž pastor dr. Bartolt Haase, tehdejší ředitel Nadace Eben-Ezer a Mgr. Jan Waclawek, biskup SCEAV. Institucionální sloučení Nadace Eben-Ezer v Lemgu s Bodelschwinghovou nadací Bethel v Bielefeldu vedlo pak k tomu, že se pastor Haase v roce 2022 stal zástupcem dosavadního ředitele Bethel, pastora Ulricha Pohla. Odchod Pastora Pohla do důchodu v poslední lednový pátek 2026 znamenal současně uvedení pastora dr. Haase duchovní hlavou Vestfálské zemské církve, dr. Adelheid Ruck-Schröder, do úřadu ředitele celé von Bodelschwinghovy nadace, která je největším sociálním podnikem v Evropě. Zaměstnává kolem 25 000 zaměstnanců v osmi spolkových zemích Německa a poskytuje péči nebo léčbu v cca. 300 ústavech a nemocnicích přibližně 260 000 „klientům“.

Uvedení pastora Haase do úřadu v chrámu Sion v Bethel se zúčastnili četní partneři, ředitelé a duchovní jiných ústavů, mezi nimi rovněž Mgr. Tomáš Tyrlik, biskup SCEAV.

*Miroslav Danýs
pastor*

Nová kapitola Sarepty: Moderní domov s hlubokými kořeny

Vážení a milí čtenáři, ve Slezské diakonii jsme vstoupili do roku 2026, který prožíváme jako **Rok osobního rozvoje a podpory**. Hned jeho úvod nám přinesl chvíle nesmírné radosti a vděčnosti – slavnostní otevření nově zrekonstruovaného domova pro seniory SAREPTA v Komorní Lhotce.

Místo, které nosím v srdci

Když dnes stojím v těchto krásných, nově zrekonstruovaných prostorách, jsem dojatá. Nevidím jen moderní budovu a nové vybavení, ale před očima mi vyvstávají vzpomínky, které sahají až do mého dětství. K domovu SAREPTA v Komorní Lhotce mám totiž velmi blízký osobní vztah; moje maminka zde před mnoha lety pomáhala jako dobrovolnice a později jsme tady společně prožívali vzácné chvíle při návštěvách mé tety. O to silnější je pro mě vidět, jak se toto místo proměnilo, aby mohlo sloužit dalším generacím.

Cesta domů přes Karvinou

Poslední měsíce byly pro naše klienty i zaměstnance zkouškou trpělivosti a statečnosti. Během rozsáhlé rekonstrukce našli obyvatelé Sarepty dočasné zázemí v Karvině. Chtěla bych z celého srdce poděkovat všem – klientům i kolegům – kteří toto období stěhování a provizorního bydlení zvládli. Největší odměnou jsou nám nyní jejich spokojené úsměvy a věta: „Konečně jsme doma.“

Standardy 21. století v podhůří Beskyd

Rekonstrukce Sarepty byla dosud největším projektem v historii Slezské diakonie. Cesta to byla náročná, protkaná mnoha hodinami a dny tvrdé práce, která přinesla své ovoce. Během dvou let se nám podařilo vytvořit prostředí, které ctí důstojnost a soukromí seniorů. Kapacita 60 míst je nyní rozdělena převážně do jednolůžkových pokojů s vlastním bezbariérovým zázemím. Celý objekt je energeticky úsporný a plně přístupný, čímž splňuje nejmodernější nároky na péči, aniž by ztratil svou útulnost a domácí atmosféru.

Svědectví o společném díle

Tento velký projekt by nebylo možné realizovat bez úzké spolupráce se stát-

ní správou, Moravskoslezským krajem a podporou z evropských fondů. S hlubokou vděčností pak vnímáme především vlnu solidarity, která se zvedla mezi dalšími dárci a donátory. Významnou částkou se podílel náš **zřizovatel**, Slezská církev evangelická augsburského vyznání, kterému patří velké poděkování. Mnoho lidí přispělo také ve veřejné sbírce „Postavme Sareptu“. Děkuji každému sboru, každému jednotlivci a každé firmě za vaše dary a modlitby, za vaši přízeň, podporu a důvěru.

Naši letošní cestu provází nadějeplný verš: „*Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi, a setře jim každou slzu z očí.*“ (Zj 21,3-4)

Moc bych si přála, aby se v Sareptě i nadále snoubila profesionalita s lidskostí a aby každá místnost i každé setkání v tomto domě bylo naplněno Boží blízkostí, pokojem a láskyplnými vztahy.

S úctou a vděčností

Zuzana Filipková
ředitelka Slezské diakonie

Zmiany personalne w Kościele na Węgrzech

Zdniem 31 stycznia 2026 r. biskup Tamás Fabiny zakończył swoją służbę jako biskup Diecezji Północnej Kościoła Luterskiego na Węgrzech. Podziękowanie za jego 20-letnie zaangażowanie dla Kościoła odbyło się w dniu 6 grudnia 2025 r. w kościele ewangelickim w Budapeszcie Fasori.

Gośćmi wydarzenia byli między innymi: poeta János Lackfi, pisarz András Visky, pisarz i tłumacz literacki Ádám Nádasdy, piosenkarka Márta Sebestyén oraz wiele osobistości życia publicznego; goście krajowi i zagraniczni w tym: kardynał Péter Erdő, biskup reformowany Károly Fekete, duchowny metodystyczny Gábor Iványi. Ponadto zwierzchnicy

Kościółów z Niemiec, Słowenii, Ukrainy, Norwegii, Szwecji, Finlandii, Estonii i Nigerii. Podczas uroczystości jubileuszowej biskup Tamás Fabiny otrzymał błogosławieństwo od zaproszonych zwierzchników kościelnych. Gergely Pröhle w imieniu węgierskiego Kościoła wręczył mu przygotowaną dla niego niespodziankę – książkę zatytułowaną „Tentatio”, napisaną przez jego kolegów i przyjaciół, wydaną przez wydawnictwo Luther Kiadó.

Biskup Tamás Fabiny jako podstawę swojego kazania wybrał słowa, które towarzyszyły mu podczas jego wprowadzenia w urząd biskupa: „On [Jezus] musi wzrastać, ja zaś stawać się mniejszym” (J 3,30). Prof. Gyorgy Fabri – zarządzający Diecezją Północną jako świecki współpracownik bp. Fabiny – w swoim przemówieniu podkreślił:

„Biskup Tamás Fabiny wypełnia swoje powołanie jako strażnik, opiekun i pasterz, rozumiejąc troski i radości parafii, angażując się zarówno w kraju, jak i – jako wiceprezydent Światowej Federacji Luteranckiej – w wielu częściach świata: od Nigerii po Niemcy, od Europy Środkowej po Mołdawię. Głosi Słowo w sposób przykładowy, łącząc głębię intelektualną z duchową integralnością. Jest profesorem i kaznodzieją; ostrzega i napomina; naucza i podejmuje dialog; uczy się z krytyki i pozostaje niezłomny w swoich chrześcijańskich przekonaniach. Miał siłę i rozeznanie, by zabierać głos, gdy konieczna była obrona godności człowieka, czystości wiary i niezależności Kościoła. Wie też, że mediów nie należy się obawiać, lecz trzeba je przyjąć jako współczesną przestrzeń wyznawania Ewangelii – wypełniać ją i kształtować w sposób autentyczny, na własny sposób.

Te dary pomogły Kościołowi Ewangelicko-Luteranickiemu na Węgrzech zaznaczyć swoją obecność w teologii luteranckiej, w dialogu ekumenicznym i międzynarodowym oraz we wrażliwości społecznej – daleko ponad to, czego można by się spodziewać po naszych liczbach – zarówno w kraju, jak i w szerszej wspólnotie luteranckiej. Nasza wdzięczność dotyczy więc przede wszystkim tego, jak Opatrzność posłużyła się posługą bpa Tamása, by zachować nasz Kościół, naszą luterancką wspólnotę chrześcijańską, wśród trudności tych dwóch dekad: pandemii, wojny, wyzwań gospodarczych, presji i pokus świata, a także zepsucia i konfliktów życia politycznego”.

Po uroczystościach w kościele kontynuowano spotkanie w Gimnazjum Farsori, gdzie ambasador Finlandii Pertti

Anttinen wręczył bp. Tamásowi Fabiny'emu krzyż rycerski pierwszej klasy Ordeiru Białej Róży Finlandii w uznaniu jego zasług w dziedzinie pielęgnowania stosunków fińsko-węgierskich. Tego samego dnia WKKEE (Wspólnota Kościołów Ewangelickich w Europie) przyznała bp. Tamásowi Fabiny'emu jubileuszowy medal za zasługi, którą wręczył mu sekretarz generalny Mario Fischer.

Następcą bp. Fabinego został wybrany ks. Pál Keczkó. Wprowadzenie ks. Keczkó w urząd biskupa Diecezji Północnej

Kościół Ewangelicko-Luteranickiego na Węgrzech odbyło się w dniu 28 lutego 2026 r. w kościele ewangelicko-luteranckim Deák w Budapeszcie.

Kościół Ewangelicko-Luteranicki na Węgrzech liczy około 176 000 wiernych. Jest to trzecia co do wielkości wspólnota wyznaniowa w kraju po Kościele Rzymskokatolickim i Ewangelicko-Reformowanym. Kościół dzieli się na trzy diecezje: Północną, Południową i Zachodnią.

Źródło: luteranie.pl

Blahopřání ERC Mons. Stanislavu Přibylvi

Papež Lev XIV. jmenoval Mons. ThLic. Ing. Stanislava Přibyla, Th.D., Ph.D., CSsR, novým pražským arcibiskupem a primasem českým. Vatikán zveřejnil tuto informaci dne 2. února 2026 v pravé poledne, a ve stejnou dobu o tom v kapli pražského arcibiskupského paláce informoval apoštolský nuncius v České republice Jude Thaddeus Okolo.

Ekumenická rada církví přijala tuto informaci s potěšením. V dopise, podepsaném jménem ERC jejím předsedou Pavlem Pokorným (ČCE), místopředsedy Bronislavem Matulíkem (CB) a Ladislavem Devečkou (LECAV) a generálním sekretářem Mariánem Čopem (ECAV), čteme:

„Vážený bratře arcibiskupe, Ekumenická rada církví přijala s potěšením informaci o Vašem jmenování arcibiskupem pražským a primasem českým papežem Lvem XIV. dne 2. 2. 2026. Děkujeme Vám za dosavadní spolupráci, vzájemnou komunikaci a podporu ekumenických snah a práce církví Ekumenické rady církví v ČR. Věříme, že i nadále budeme moci nacházet průniky vzájemné komunikace a spolupráce při našem společném poslání, jímž je šíření evangelia Kristova v naší společnosti. Přejeme Vám hodně sil, trpělivosti, pokoje a dobrých spolupracovníků ve Vaší službě Pánu církve i světa.“

Mons. Stanislav Přibyl pochází z Prahy-Strašnic. Po studiu na Střední průmyslové škole zeměměřické v Praze vstoupil do kongregace redemptoristů, řádu s výrazným misijním a pastoračním posláním. Noviciát a formaci v řádové spiritu-

alitě zaměřené na službu a blízkost lidem prožil v polské Lubaszowé. V letech 1991-1996 studoval na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy a na kněžské povolání se připravoval v pražském Arcibiskupském semináři. Kněžské svěcení přijal 22. června 1996. Pak působil jako farní vikář a následně jako farář v Příbrami na Svaté Hoře, na jednom z nejvýznamnějších poutních míst v Čechách.

V letech 2002-2008 byl provinciálem redemptoristů a zároveň prezidentem Arcidiecézní charity Praha. V roce 2009 jej tehdejší litoměřický biskup Jan Baxant jmenoval svým generálním vikářem. Od roku 2016 zastával funkci generálního sekretáře České biskupské konference, kde se podílel na koordinaci celocírkevních projektů,

komunikaci s veřejností a mezinárodních vztazích. V roce 2023 jej papež František jmenoval 21. litoměřickým biskupem a biskupské svěcení přijal v březnu 2024.

Od dětství působil jako varhaník ve své rodné farnosti. Hudbu považuje za zásadní součást liturgie a duchovního života a oceňuje její živé provádění a propojování s pastoračí. Ve volných chvílích ocení dobrou kuchyni a četbu, rád chodí na výlety a poutě (turistickou obuv a hole vozí v autě všude s sebou). Jak sám říká, k životu potřebuje humor a společnost lidí. Úřadu pražského arcibiskupa se ujme 25. dubna 2026.

Zdroj: ekumenickarada.cz; vaticannews.va/cs; tvnoe.cz

Foto: Roman Albrecht / Člověk a víra, Wikimedia

Nejlepší učitel

Ahoj holky a kluci, některé dny v našem životě jsou docela obyčejné a jiné zase významné. Třeba tvoje narozeniny, na ten den se určitě moc těšíš. Ale jsou i jiné důležité dny v našem kalendáři. Druhou neděli v květnu mají svátek naše maminky, 1. června všechny děti, třetí červnovou neděli mají svátek naši tatínkové, 22. dubna slavíme Den Země, a jestlipak víš, kdo má svátek 28. března?

Je to tak, všichni učitelé! Oni jsou také pro náš život mega důležité. Co bychom si bez nich počali?!

Ať už si to uvědomuješ, nebo ne, učíš se celý život, úplně od malého miminka. Nejdříve byli tvými učiteli vlastní rodiče, maminka a tatínek. Naučili tě jíst tuhá jídla, mluvit, sedět, chodit, rozlišovat, co je dobré a co špatné. Babička s dědečkem ti možná připomněli, že maminku a tatínka je třeba poslouchat. A čím jsi byl starší, tím více učitelů ve tvém životě bylo – učitelé na nedělní besídce, v mateřské školce, v základní škole a teď už možná i v hu-

dební škole. Pán farář v kostele je také učitel.

Ale nejlepší učitel ze všech učitelů může být pro každého člověka Pán Bůh. Otázkou je, jestli se chceme od něho učit. Máme také tu nejlepší učebnici – Bibli. V ní najdeme všechno, co potřebujeme pro svůj život vědět. Bible nám jasně ukazuje, jak je to s námi a naším hříchem a jak můžeme být díky Pánu Ježíši Kristu zachráněni. Pán Bůh je učitel, který nade vše miluje svoje žáky a chce s nimi být tady na zemi a jednou napařád v nebi.

Chceš se učit od toho nejlepšího učitele? Řekni mu to, přihlas se do jeho „školy“, začni studovat Bibli a následuj ho. A protože máme březen, nezapomeň mu poděkovat za všechny učitele, které do tvého života poslal.

Nakonec vyluští tajemku a dozvíš se jednu důležitou Ježíšovu radu! Najdeš ji také zapsanou v Evangelii Matouše (11,29). ☺

Daniela Niemczyková

Kwiecień 2026

1	śr	Łk 22,1-6	J 18,28-40
2	cz	2 Mz 12,1-14	J 19,1-16
3	pt	2 Kor 5,14-21	J 19,17-30
4	sb	1 P 3,18-22	J 19,31-42
5	nd	1 Kor 15,12-28	J 20,1-10
6	pn	Łk 24,36-45	J 20,11-18
7	wt	J 20,1-10	J 20,19-23
8	śr	J 20,11-18	J 20,24-31
9	cz	J 21,1-7	J 21,8-14
10	pt	Łk 24,36-47	J 21,15-19
11	sb	Łk 24,1-12	J 21,20-25
12	nd	Iz 40,26-31	Ps 110
13	pn	1 J 5,1-5	Ef 1,1-10
14	wt	Jb 42,7-17	Ef 1,11-14
15	śr	Iz 66,6-14	Ef 1,15-23
16	cz	1 P 2,1-10	Ef 2,1-10
17	pt	Obj 7,13-17	Ef 2,11-22
18	sb	Dz 8,26-39	Ef 3,1-13
19	nd	1 P 2,21-25	Ps 75
20	pn	J 10,1-10	Ef 3,14-21
21	wt	Mt 9,35 - 10,1	Ef 4,1-6
22	śr	J 17,20-26	Ef 4,7-16
23	cz	Ef 4,11-16	Ef 4,17-24
24	pt	Ez 34,23-31	Ef 4,25-32
25	sb	J 14,1-6	Ef 5,1-14
26	nd	J 15,1-8	Ps 66
27	pn	Rz 1,18-25	Ef 5,15-20
28	wt	1 Tm 4,1-5	Ef 5,21-33
29	śr	J 8,31-36	Ef 6,1-4
30	cz	Rz 8,7-11	Ef 6,5-9

Kwiecień 2026

„Uwierzyłeś, ponieważ Mnie ujrzałeś. Błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli.” (J 20,29)

Słowa te wypowiada zmartwychwstały Jezus do apostoła Tomasza. Tomasz nie był z uczniami, kiedy Jezus ukazał im się po swym zmartwychwstaniu. Wieść o tym, iż wieczorem pierwszego dnia po sabacie, gdy uczniowie zbrali się przy zamkniętych drzwiach ze strachu przed przesładowaniem, Jezus stanął nagle między nimi, była tak niewiarygodna, iż w ogóle się Tomaszowi nie dziwimy. Po czasie uku-te zostało co do niego określenie „niewierny Tomasz”, choć powstało ono na podstawie swoistego nieporozu-mienia językowego. Słowo „niewierny” oznacza bo-wiem zupełnie coś innego – Tomasz był raczej „w tej chwili nie wierzący” lub „niedowierzający”. Wiernym był i pozostał aż do swej męczeńskiej śmierci. Ponoć zwiastował ewangelię na Półwyspie Indyjskim i zginął przebity włócznią z powodu swej wierności Chrystusowi w indyjskim Madrasie.

Tuż po wydarzeniach paschalnych chciał jednak być pewny. Piszący te słowa zawsze odnosi wrażenie, jakby miał to wspólne z apostołem Tomaszem – chce mieć pewność, boi się opierać na mrzonkach i niepewnych źródłach. To była jedna z pierwszych relacji o ukaza-niu się Zmartwychwstałego, dlatego Tomasz wypo-wiada swoje: „Jeśli nie zobaczę na Jego rękach śladu gwoździ i nie włożę palca w miejsce gwoździ, i nie wło-żę ręki w Jego bok, nie uwierzę”. Gdy po ośmiu dniach Jezus znowu ukazuje się uczniom, zwraca się przede wszystkim do Tomasza: „Podnieś tu swój palec i zo-bacz Moje ręce, podnieś swoją rękę i włoż w Mój bok, i nie bądź niewierzącym, lecz wierzącym”. Kiedy uczeń kornie wyznaje: „Pan mój i Bóg mój”, Jezus wypowia-da słowa stanowiące podstawę naszego rozmyślenia.

Apostoł Piotr jak gdyby nawiązując do tego wyda-rzenia napisze później do tych, którzy uwierzyli już że tak powiem „z drugiej ręki” i nie byli bezpośrednimi Jezusowymi uczniami oraz naocznymi świadkami tych wydarzeń: „Jego miłujecie, chociaż Go nie widzieliście. Chociaż Go teraz też nie widzicie, wierzyście i cieszyście się niewysłowioną i pełną chwały radością, osiągając cel waszej wiary – zbawienie dusz” (1 P 1,8-9). Sło-wa wypowiedziane przez Pana Jezusa do Tomasza są więc swego rodzaju dziedzictwem dla nas, kolejnych dalekich pokoleń uczniów, tych którzy uwierzyli dzie-ki świadectwu apostołskiemu już zapisanemu, po wie-lu wiekach od owych wydarzeń. Ta obietnica i nam może pomóc uwierzyć, że Boże drogi są wyższe i do-skonalsze niż wszystko, co człowiek potrafiłby dobrego wymyślić i zaplanować. Bóg nawet tam, gdzie my nie widzimy już żadnej nadziei ani szansy wyjścia z pro-blemu, ma swoje rozwiązanie i swój doskonały plan. Muszę kapitulować przed Jego mądrością; trzeba mi uznać z pokorą, że jakże często nie umiem zaufać Jego miłości i prowadzeniu. A przecież On już wszystko dla mojego ratunku i wybawienia wykonał.

Pomóż mi, Panie, bym i dziś oraz każdego dnia umiał polegać na Twojej mądrości i dobroci! *jak*

Budoucnost začíná otázkou

Dnešní svět se rychle proměňuje. O to důležitější je mluvit s mladými lidmi o tom, co je čeká a jakou roli v tom mohou sehrát.

Na Střední škole Suchá v Havířově-Prostřední Suché proběhlo 11. února 2026 natáčení podcastu, jehož hostem byla Lenka Wa-szutová, vedoucí Sekce řízení lidských zdrojů Slezské diakonie.

O čem se mluvilo?

- Proč je sociální práce a pedagogika profesí s velkým společenským významem?
- Co s námi udělá stárnutí populace a jaké sociální problémy nás čekají?
- Jak se připravit na výzvy, které si dnes možná ještě plně neuvě-domujeme?

Nejdůležitější poselství? Nestačí jen poslouchat. Jak zdůraznila paní učitelka, která projekt vede:

„Chtěla bych, aby se žáci naučili klást otázky a aby se naučili zají-mat o problémy, které se jich jednou budou týkat.“

Zajímat se o svět kolem sebe není jen „pro dospělé“ – je to o naší společné budoucnosti. Jsme rádi, že jsme mohli být součástí pro-jektu, který vede mladé lidi k tomu, aby se ptali. Děkuje Střední škole v Havířově-Prostřední Suché za prostor pro důležitou debatu.

Takové projekty dávají smysl, protože otázky jsou prvním kro-kiem k odpovědnosti.

Zdroj: Fb Slezské diakonie

 Slezská diakonie
Přinášíme světlo do života potřebným

Novoroční bohoslužba Slezské diakonie

Dne 9. ledna 2026 se konala Novoroční bohoslužba pro pra-covníky a uživatele Slezské diakonie, žáky a učitele MŠ, ZŠ a SŠ Slezské diakonie, příznivce Slezské diakonie a pracov-níky ústředí Slezské církve evangelické a. v.

V evangelickém kostele Na Nivách jsme přijali pozhnání, vstou-pili do nového roku 2026 s Božím slovem a modlitbou. Paní ředi-telka Slezské diakonie Zuzana Filipková přečetla a sdílela verš pro Slezskou diakonii: „Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi, a setře jim každou slzu z očí.“ (Zj 21,3-4)

Vstupujeme do roku 2026, který je ve Slezské diakonii Rokem osobního rozvoje a podpory.

Zdroj: Fb Slezské diakonie

Novoroční bohoslužba SD

Český Těšín, 9. 1. 2026

Foto: Slezská diakonie

Otevření střediska Sarepta

Komorní Lhotka, 5. 2. 2026

Foto: Slezská diakonie

